

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Διαφορετικότητα.

Ψάχνοντας πίσω από εικόνες,

λέξεις και πράξεις»

Συγγραφή: ΚΟΛΟΣΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ

Εφαρμογή: ΚΙΟΥΣΗ ΕΛΕΝΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Διαφορετικότητα.

Ψάχνοντας πίσω από εικόνες, λέξεις και πράξεις

Εφαρμογή σεναρίου

Ελένη Κιούση

Δημιουργία σεναρίου

Σοφία Κολοσίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Δημοτικό Σχολείο Ελεώνα–Θήβας

Χρονολογία

Από 24/09/2014 έως 02/10/2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, τεύχος β΄, ενότητα 2.3: «Έλα στην παρέα μας!»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 18 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος

PicMonkey, Powerpoint, Pixlr, Popplet, lino.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ο/η εκπαιδευτικός, για να εξασφαλίσει μια, όσο το δυνατό, ομαλή και δίχως προβλήματα εφαρμογή των δραστηριοτήτων του σεναρίου, θα πρέπει, πριν την πραγματοποίησή τους στην τάξη, να έχει περιηγηθεί στις προτεινόμενες ηλεκτρονικές πηγές, ώστε να γνωρίζει τα σημεία που πρέπει να επικεντρωθεί η προσοχή κατά την ανάλυση και χρήση τους, να διαπιστώσει αν είναι ενεργές ή αν έχουν εμπλουτιστεί με μη επιθυμητό περιεχόμενο. Είναι απαραίτητο να έχει εγκαταστήσει τα λογισμικά που χρειάζονται στους υπολογιστές με τους οποίους θα εργαστούν οι μαθητές/τριές του, για να καταφέρει να χρησιμοποιήσει τις προτεινόμενες ηλεκτρονικές πηγές και τα ψηφιακά εργαλεία, δίχως να αντιμετωπίσει τεχνικά πρόβλημα. Επίσης θα πρέπει να δημιουργήσει λογαριασμό στο [Popplet](#), αν επιθυμεί να φτιάξει έναν ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη, τον οποίο θα συμπληρώσουν οι ομάδες στο τέλος του 2^{ου} δίωρου και προαιρετικά στο [lino](#) για την τελική συγκέντρωση των εργασιών των παιδιών. Για τη δημιουργία ομιλούντων χαρακτήρων στο [Voki](#) δεν είναι απαραίτητη η εγγραφή. Η πραγματοποίησή της όμως δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να αξιοποιήσει περισσότερες λειτουργίες, οπότε καλό είναι να γίνει. Για την επεξεργασία εικόνων στο [PicMonkey](#) δεν χρειάζεται εγγραφή για τις δραστηριότητες που προτείνονται στο σενάριο.

Οι μαθητές/-τριες καλό θα ήταν να έχουν εξοικειωθεί με την εργασία σε ομάδες ή έστω σε δυάδες. Αν δεν ισχύει η προϋπόθεση αυτή, καλό θα ήταν να αφιερωθεί χρόνος για την εξοικείωση των παιδιών με τη συγκεκριμένη πρακτική συνεργασίας. Θα πρέπει να έχουν κατακτήσει τις στοιχειώδεις λειτουργίες του Η/Υ

(χρήση εφαρμογής επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης, αντιγραφή-επικόλληση, αποθήκευση) και τον τρόπο πλοήγησης στο διαδίκτυο. Οι δραστηριότητες του σεναρίου εκλαμβάνουν ως εξοικειωμένους τους/τις μαθητές/-τριες ως προς την κατασκευή γραφήματος σε έγγραφο παρουσίασης και την πλοήγηση στο διαδικτυακό *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* στον ιστότοπο της «Πύλης για την Ελληνική γλώσσα».

Η υλικοτεχνική υποδομή θα πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή αριθμό Η/Υ, ώστε να μπορεί κάθε ομάδα να εργάζεται σε έναν υπολογιστή. Θα πρέπει να υπάρχει ένα προβολικό, για να γίνεται η επεξεργασία δεδομένων στην ολομέλεια. Η χρήση διαδραστικού πίνακα δεν κρίνεται απαραίτητη, όμως η ύπαρξή του θα μπορούσε να θεωρηθεί βοηθητική.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Σοφία Κολοσίδου, Διαφορετικότητα. Ψάχνοντας πίσω από εικόνες, λέξεις και πράξεις. Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, 2014.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο πραγματεύεται την έννοια της ‘διαφορετικότητας’ και αναδεικνύει την αξία της, αποδομώντας ρατσιστικές αντιλήψεις, στάσεις και συμπεριφορές. Η γλώσσα, η καταγωγή, η μόρφωση, οι επαγγελματικές δραστηριότητες, η εξωτερική εμφάνιση και οι ειδικές ανάγκες είναι οι πτυχές της διαφορετικότητας που εξετάζονται μέσα από δραστηριότητες, οι οποίες στοχεύουν στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών και της ενσυναίσθησης. Ως «όπλο» στην αντιμετώπιση

του ρατσισμού, του στιγματισμού και της περιθωριοποίησης προβάλλεται η καλοσύνη και η αγάπη για τον συνάνθρωπο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο κινείται στα πλαίσια μιας αναπλαισιωμένης εκδοχής της αυστραλιανής κριτικής σκέψης (Luke 2000), η οποία εμπλουτίζεται με κοινωνικά και σημειωτικά στοιχεία ανάλυσης (Kress κ.α. 1997) και προσαρμόζεται στις προδιαγραφές και τα δεδομένα της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας και των διδακτικών στόχων που απευθύνονται σε παιδιά Γ΄ Τάξης Δημοτικού.

Αξιοποιείται το μοντέλο των τεσσάρων πόρων (four resources model) των Freebody και Luke (Luke 2000, 8) για την ανάγνωση και ανάλυση των κειμένων των δραστηριοτήτων. Στο σημείο αυτό πρέπει να διευκρινιστεί πως ως κείμενο νοείται, πέρα από το προφορικό ή το γραπτό κείμενο, και η εικόνα, το βίντεο και οποιοδήποτε μήνυμα παράγεται ή μεταδίδεται με βάση τη γλώσσα ή/και γενικότερα τη σημείωση.

Στο μοντέλο των τεσσάρων πόρων κατά τον Luke (ό.π.) λαμβάνεται υπόψη:
α) το σπάσιμο του κώδικα (coding practices) που σχετίζεται με την ανάλυση των μερών/στοιχείων είτε του γλωσσικού κώδικα είτε γενικότερα ενός κώδικα επικοινωνίας (π.χ. η οπτική γωνία της κάμερας σε ένα βίντεο, η γραμματοσειρά στον τίτλο μας αφίσας, η στάση του σώματος σε μία φωτογραφία, η παθητική σύνταξη για την απόκρυψη του δράστη κτλ.); β) η νοηματοδότηση του κειμένου (text-meaning practices), όπου αναδεικνύονται οι πολιτιστικοί πόροι με βάση τους οποίους δημιουργήθηκε το κείμενο και διερευνώνται οι πιθανές αναγνώσεις του. Στηρίζεται στην προηγούμενη γνώση και εμπειρία των υποκειμένων που αλληλεπιδρούν με το κείμενο (ως π.χ. αναγνώστες, θεατές, ακροατές κτλ.) και ζητούμενο είναι η κατανόηση, η σύγκριση και η σύνταξη κειμένων; γ) η χρήση του κειμένου (pragmatic practices), με βάση την οποία επιλέγονται τα στοιχεία που το *απαρτίζουν*. Τα

υποκείμενα ως χρήστες και μελλοντικοί δημιουργοί τους εξετάζουν τα στοιχεία, τη δομή τους και την επιλογή αυτών με βάση τον κοινωνικό σκοπό που θα κληθούν τα κείμενα αυτά να επιτελέσουν. Τίθεται και το ερώτημα «τι μπορώ να κάνω εγώ με το κείμενο αυτό εντός και εκτός σχολείου, αλλά και τι μπορούν να κάνουν άλλοι με αυτό»·δ) η κριτική ανάλυση του κειμένου (critical practices), κατά την οποία γίνεται εμφανές πως τα κείμενα δεν είναι ουδέτερα και οι επιλογές των στοιχείων που τα απαρτίζουν δεν είναι τυχαίες. Εξετάζεται η επιρροή που ασκούν τα κείμενα στους ανθρώπους, καθώς είναι φορείς των ιδεών, των απόψεων και των ενδιαφερόντων των δημιουργών τους. Τα κείμενα μπορεί να μεταδίδουν ρητά τα επιθυμητά μηνύματα ή να επιτυγχάνουν τη μετάδοσή τους μέσω του αποκλεισμού πληροφοριών και της αποσιώπησης στοιχείων.

Επομένως, καταλήγουμε πως η ενασχόληση των μαθητών με ένα κείμενο μπορεί να τους επιτρέψει να το προσεγγίσουν από τέσσερις διαφορετικές οπτικές, τις οποίες μπορούν να υιοθετήσουν επιλέγοντας κάθε φορά κάποια ή και όλες.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιχειρούνται τα εξής:

- ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σπουδαιότητα παροχής βοήθειας και στήριξης σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη·
- ενεργοποίηση αντιρατσιστικών αντιλήψεων, στάσεων και συμπεριφορών ως προς τη διαφορετικότητα των ανθρώπων·
- συνειδητοποίηση της σύνδεσης των γλωσσών στον κόσμο·
- εξέταση των επαγγελμάτων ως προς το ηθικό κομμάτι της προσφοράς τους στο κοινωνικό σύνολο·
- αναζήτηση των βασικών κριτηρίων και προϋποθέσεων που επηρεάζουν την επιλογή της επαγγελματικής σταδιοδρομίας·

- προσέγγιση των περιορισμών που βιώνουν συγκεκριμένες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και απενοχοποίηση των επαγγελματικών επιλογών τους·
- επαφή με πρακτικές εξαπάτησης του κοινού μέσω των διαφημίσεων και των ΜΜΕ·
- συνειδητοποίηση πως οι γλωσσικές και γενικότερα οι σημειωτικές επιλογές των υποκειμένων για την κατασκευή νοήματος δεν είναι ουδέτερες.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρούνται τα εξής:

- εξοικείωση στην αναγνώριση συναισθημάτων και στην περιγραφή τους με τη χρήση κατάλληλων λέξεων (επιθέτων και μετοχών)·
- εξάσκηση στη διεξαγωγή και διατύπωση συμπερασμάτων με τη χρήση αιτιολογικών ή/και συμπερασματικών συνδέσμων·
- εξάσκηση στην προφορική παρουσίαση δεδομένων σε κοινό·
- αξιοποίηση της προστακτικής για τη δημιουργία προτρεπτικών προτάσεων·
- επαφή με την ετυμολογία λέξεων που προέρχονται από άλλες γλώσσες·
- ανάδειξη της σημαντικότητας της προσωδίας και της δυσκολίας αποτύπωσής της από έναν υπολογιστή·
- εξοικείωση με τις προδιαγραφές που απαιτείται να έχει ένα γραπτό κείμενο, το οποίο προορίζεται να εκφωνηθεί σε προφορική προσχεδιασμένη παρουσίαση ή αυθόρμητη συνέντευξη·
- ανάδειξη μέσω των επικοινωνίας, εκτός του γλωσσικού (γραπτού και προφορικού) κώδικα, όπως είναι οι εκφράσεις του προσώπου, οι κινήσεις και η στάση του σώματος·
- ανάδειξη της ύπαρξης ομοιοκαταληξίας σε τραγούδια και της ενδεχόμενης απουσίας της στην ποίηση.

Γραμματισμοί

Επιχειρούνται τα εξής:

- καλλιέργεια κριτικής ανάγνωσης εικόνων και μηνυμάτων (γλωσσικών και μη) που προβάλλονται σε διαδικτυακές εφαρμογές, στο διαδίκτυο και στα ΜΜΕ·
- εξοικείωση με μία διαδικασία πρόσληψης και παραγωγής νοήματος, η οποία θα αφορά την επιλογή κατάλληλου συμβόλου ή/και εικόνας για την ανάδειξη συγκεκριμένων νοημάτων·
- επαφή με την κατασκευή εννοιολογικών χαρτών στο Popplet·
- αναζήτηση στον διαδικτυακό τόπο της «Πύλης για την Ελληνική γλώσσα» στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη)*·
- εξοικείωση με τις δυνατότητες σχεδίασης του Publisher·
- χρήση Προγράμματος Επεξεργασίας Κειμένου και των διαθέσιμων επιλογών του για διαμόρφωση μηνυμάτων·
- ανάδειξη δυνατοτήτων του PicMonkey για την επεξεργασία φωτογραφίας·
- αξιοποίηση Προγράμματος Παρουσίασης για σχεδίαση και παρουσίαση.

Διδακτικές πρακτικές

Παρουσιάζονται αναλυτικά στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το θέμα του παρόντος σεναρίου επιλέχθηκε ύστερα από ένα συμβάν ρατσιστικής συμπεριφοράς που παρατηρήθηκε στο προαύλιο του σχολείου σε κάποιο διάλειμμα. Αν και ήταν μικρής έκτασης, θεωρήθηκε αρκετά σημαντικό, ώστε να ενεργοποιηθεί ο Σύλλογος Διδασκόντων με σκοπό να προλάβει την εξάπλωσή του και σε ένταση και σε συχνότητα. Η ρατσιστική συμπεριφορά παρουσιάστηκε από ένα παιδί ελληνικής καταγωγής προς ένα αλλοδαπό. Ο ελληνικής καταγωγής μαθητής προέβη σε κακοπροαίρετη αναφορά ως προς τη γλώσσα και τις συνήθειες της χώρας προέλευσης του αλλοδαπού μαθητή και συνέχισε με τον σχολιασμό των χειρωνακτικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων ατόμων του χωριού, Ελλήνων και ξένων,

χαρακτηρίζοντάς τες υποτιμητικά υποδεέστερες του δέοντος. Έτσι προέκυψε η σύνταξη ενός σεναρίου που θα έχει, πέρα από γλωσσικό, αντιρατσιστικό και κριτικό χαρακτήρα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Στο βιβλίο του δασκάλου στην ενότητα 2.3 «Έλα στην παρέα μας!» αναφέρεται η πραγματοποίηση του κειμένου της Λίτσας Ψαραύτης «Το περιβόλι του Σαμίχ» από το *Ανθολόγιο της Γ'–Δ' τάξης* (σσ. 154-157). Το κείμενο αυτό εστιάζει στην ανιδιοτελή προσφορά και φιλία ανθρώπων διαφορετικής καταγωγής την περίοδο του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου, όταν οι Έλληνες μετακινούνταν ως πρόσφυγες στη Μέση Ανατολή. Συνδυάζεται με το περιεχόμενο του κειμένου «Το χαρούμενο λιβάδι» (σσ. 49-50) της ίδιας ενότητας, όπου αναδεικνύεται η διαφορετικότητα, μεταξύ ομοειδών και μη λουλουδιών, και η έλλειψη ουσιαστικών λόγων διαμάχης και διχόνοιας κατά τη συνύπαρξή τους.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ στο συγκεκριμένο σενάριο αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της προσπάθειας καλλιέργειας κριτικής σκέψης. Εμπλέκονται σε όλα τα δομικά στάδια των δραστηριοτήτων (αφόρμηση, αναζήτηση, ανάλυση και παρουσίαση δεδομένων, διεξαγωγή συμπερασμάτων, απολογισμός). Παρέχουν όμως και τη δυνατότητα εικαστικών παρεμβάσεων. Είναι τα εργαλεία και τα μέσα που βοηθούν τους μαθητές να εκφραστούν και να ψυχαγωγηθούν.

Κείμενα

[Το περιβόλι του Σαμίχ](#) από το ανθολόγιο της Γ'–Δ' τάξης (σσ. 154-157).

Στην κόψη της λέξης, [ποίημα από την Αλκυόνη Πολυζώνη](#)

Βίντεο

[Life Vest Inside](#)

Διαφημίσεις του Υπουργείου Παιδείας «[...επιτυχία είναι να δουλεύεις...](#)»

Βίντεο της Μαρίνας Δούρου με το τραγούδι «[Διαφορετικοί](#)»

Βίντεο του χρήστη maitak1972 [Άτομα με αναπηρία και προσπελασιμότητα](#)

Ιστοσελίδες

<http://shop.lifestinside.com>

[Ηλεκτρονικό λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Τριανταφυλλίδη\)](#) της «Πύλης για την Ελληνική γλώσσα»

[Ετυμολογικοί χάρτες λέξεων](#)

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες ([μαρτυρία Α](#), [μαρτυρία Β](#), [μαρτυρία Γ](#)).

Περιβάλλοντα

[Popplet](#), εννοιολογικοί χάρτες

[PicMonkey](#), επεξεργασία φωτογραφίας

[lino](#), συνεργατικό περιβάλλον για πίνακα ανακοινώσεων

[Pixlr.com/edidor](#), επεξεργασίας εικόνας

Τραγούδια

Στίχοι τραγουδιού [Διαφορετικοί](#), συγκρότημα *Αερικά*, συμμετοχή Α. Ιωαννίδης και Β.

Λέκκας.

Φωτογραφικό υλικό

Εικόνες των [Χίτλερ, Μουσολίνι και Στάλιν](#)

Διαδίκτυο

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η–4η διδακτική ώρα

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου το πρώτο δίωρο ξεκίνησε με την ανάγνωση του κειμένου [«Το περιβόλι του Σαμίχ»](#) από το *Ανθολόγιο της Γ'–Δ' τάξης* (σσ. 154-157).

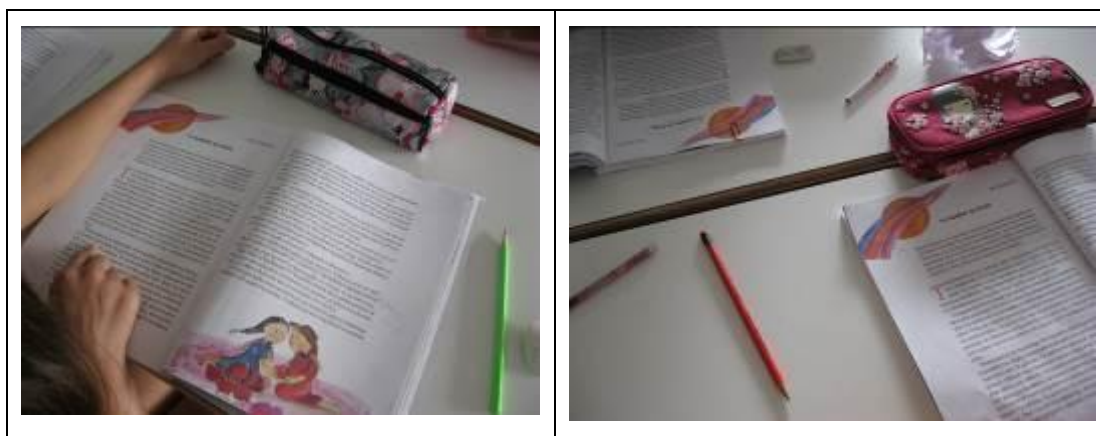
Στις ερωτήσεις επεξεργασίας νοήματος εστίασαμε:

- στον δρόμο της προσφυγιάς που αναγκάστηκε να ακολουθήσει η οικογένεια της Βαγγελίτσας·
- στην αντιμετώπισή τους από τον Σαμίχ και την οικογένειά του·

- στις ζωγραφιές της κόρης του που, ως μέσα έκφρασης και αποτύπωσης του εσωτερικού και εξωτερικού της κόσμου, μεταμορφώνουν άχρηστα χαρτιά σε πανέμορφα έργα·
- στα θετικά συναισθήματα που δημιουργήθηκαν στη Βαγγελίτσα από την υπόσχεση που της έδωσε η Ρασμίγια να της κάνει μια ζωγραφιά και στην επιθυμία της να ανταποδώσει δίνοντάς της ως δώρο ένα μπλοκ ζωγραφικής και μπογιές.

Τεκμήρια

Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες παρακολούθησαν στην ολομέλεια ένα βίντεο της οργάνωσης [Life Vest Inside](#) (5:00). Αρχικά, παρουσιάστηκαν τα σύμβολα: σωσίβιο/σωτηρία, καρδιά/αγάπη-καλοσύνη και οι λέξεις/φράσεις του βίντεο στα αγγλικά. Έγινε μια σύντομη συζήτηση για το νόημά τους, τον λόγο που τα επέλεξαν και τις πιθανές μεταξύ τους συνδέσεις, τις οποίες ανάδειξαν τα παιδιά στη συνέχεια. Κατόπιν αναφέρθηκε ο τίτλος του: «Kindness Boomerang». Μεταφράστηκε και τον παρουσιάσαμε ως «Αλυσίδα Αγάπης» και «Κύκλος αγάπης». Οι μαθητές/τριες αντιλήφθηκαν ότι το βίντεο αναδεικνυε πώς μία καλή πράξη ενεργοποιεί την τέλεση μιας επόμενης καλής πράξης και αυτή με τη σειρά της μιας επόμενης κ.ο.κ. Δημιουργείται έτσι μια συνεχιζόμενη αλυσίδα καλών πράξεων, τελικός αποδέκτης των οποίων είναι ο άνθρωπος που τις ξεκίνησε.

Τεκμήρια

Έπειτα μοιράστηκε στις ομάδες το [1^ο φύλλο εργασίας](#), που συμπλήρωσαν οι μαθητές σύμφωνα με όσα είδαν από το βίντεο και αφορούσε τη συμπλήρωση της ηλικίας, της καταγωγής, το επάγγελμα, την περιουσία και την εξωτερική εμφάνιση των ανθρώπων που πρόσφεραν βοήθεια, καθώς και χαρακτηριστικά επίθετα που προσδιόριζαν την πράξη της βοήθειας, καταλήγοντας σε ένα συμπέρασμα θετικού συναισθήματος και προσφοράς προς τους συνανθρώπους (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>αλυσίδα>αγάπης_1) και (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>αλυσίδα>αγάπης_2).

Τεκμήρια

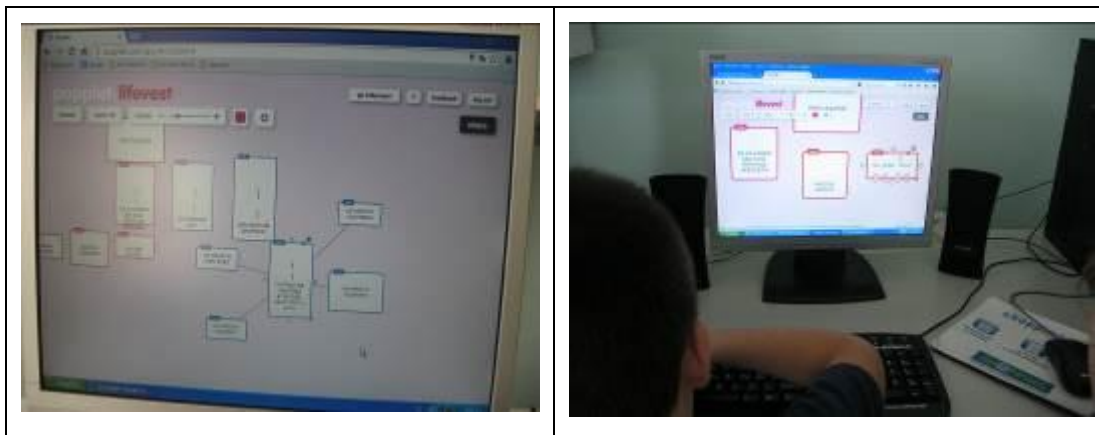

Μέσα από την αξιολόγηση της δραστηριότητας, διαπιστώνεται ότι οι ομάδες εργάστηκαν με πνεύμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας. Οι στόχοι των εργασιών επιτεύχθηκαν εφόσον οι μαθητές/τριες συναισθάνθηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι συνάνθρωποί μας που δυσκολεύονται είτε επειδή είναι ηλικιωμένοι, είτε επειδή δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τους άλλους λόγω δυσκολίας στη γλώσσα, είτε επειδή κάποιο πρόβλημα προέκυψε. Όλοι οι μαθητές σχολίασαν ότι πρέπει να βοηθάμε τους άλλους, όσο διαφορετικοί κι αν είναι από εμάς, να δείχνουμε σεβασμό και φροντίδα με πράξεις καλοσύνης και αγάπης. Στην ολομέλεια της τάξης, αφηγήθηκαν τις πράξεις καλοσύνης που είχαν παρακολουθήσει στο βίντεο και τεκμηρίωναν τις απαντήσεις τους με τη χρήση αιτιολογικών συνδέσμων, όπως: «Επειδή η ηλικιωμένη κυρία δεν μπορεί να κουβαλήσει τις σακούλες με τα ψώνια της, το παιδί τη βοηθάει», «Επειδή η κοπέλα που είδαμε στο βίντεο, δεν έχει κέρματα για το μηχάνημα έκδοσης κάρτας στάθμευσης, η ηλικιωμένη της δίνει», «Άρα, συμπεραίνουμε ότι δεν έχει σημασία η ηλικία ενός ατόμου για την παροχή βοήθειας σε ένα συνάνθρωπό του, αλλά η διάθεσή του να προσφέρει». Στο τέλος, οι μαθητές/-τριες είπαν πως «το σχήμα που θα ταίριαζε, για να αναπαραστήσουμε το περιεχόμενο του βίντεο, θα μπορούσε να είναι ο κύκλος, γιατί όλα αυτά που είδαμε, κατέληξαν και πάλι στο αρχικό πρόσωπο».

Μετά την ολοκλήρωση των δυο πρώτων εργασιών (του βίντεο και του σχολικού *Ανθολογίου*), δόθηκε στους μαθητές ένας ημιδομημένος εννοιολογικός χάρτης, χρησιμοποιώντας το εργαλείο [Popplet](#). Οι ομάδες συμπλήρωσαν μόνο μια υποκατηγορία από την «Αλυσίδα αγάπης». Αναλυτικότερα, άλλοι ασχολήθηκαν με τα επαγγέλματα, άλλοι με την καταγωγή, ή την εμφάνιση και άλλοι με τις ικανότητες που έχουν κάποιοι συνάνθρωποί μας.

Τεκμήρια

Οι παρουσιάσεις των κειμένων των ομάδων έγιναν ταυτόχρονα με την εμφάνιση της τελικής μορφής του εννοιολογικού χάρτη στην ολομέλεια, στον οποίο παρέπεμπαν οι ομάδες τους/τις συμμαθητές/-τριές τους κατά την παρουσίαση.

Όλες οι ομάδες συνεργάστηκαν με υπομονή και αλληλοβοήθεια ο ένας προς τον άλλο και κατέληξαν στο συμπέρασμα της αποδοχής του άλλου, όσο διαφορετικός και αν είναι. Επιπλέον, διευκρινίστηκε ότι κάποιος μπορεί να θέλουν να εκμεταλλευτούν την αξία της καλοσύνης για κέρδος ή κάποιος άλλος πραγματικά να μάχονται για την επικράτησή της. Πάντως σίγουρα τίποτα δε μειώνει τη σπουδαιότητά της. Αντίθετα, η καλοσύνη σίγουρα αποτελεί κινητήρια δύναμη για την ομαλή συνύπαρξη των ανθρώπων.

5η & 6η διδακτική ώρα

Για τη δημιουργία του ημιδομημένου χάρτη και την πραγματοποίηση του [2^{ου} φύλλου](#) εργασίας που είναι η κατασκευή ψηφιακών καρτών, ήταν απαραίτητο οι μαθητές/-τριες να χωριστούν σε ομάδες. Έτσι, οι δέκα μαθητές της τάξης χωρίστηκαν σε πέντε ομάδες των δύο ατόμων και κάθισαν στους υπολογιστές. Προχώρησαν στη δημιουργία καρτών στο Microsoft Office Publisher, όπως προτείνεται από το σενάριο. Η εκπαιδευτικός είχε συγκεντρώσει σε ένα φάκελο (βλ. Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>εικόνες>καρδιάς) εικόνες με υλικό για τη

διαφορετικότητα, τη φιλία, την αγάπη προς τον συνάνθρωπο και το είχε τοποθετήσει στην επιφάνεια εργασίας, σε κάθε υπολογιστή. Από εκεί οι μαθητές επέλεξαν τις εικόνες τους και δημιουργούσαν τις κάρτες, τις οποίες πλαισίωναν με ευχές καλοσύνης και λόγια αγάπης (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>κάρτες>αγάπης). Όλες οι ομάδες έφτιαξαν με μεγάλη χαρά τις κάρτες και μάλιστα μερικές προθυμοποιήθηκαν να φτιάξουν επιπλέον.

Τεκμήρια

Η δραστηριότητα αξιολογείται θετικά, επειδή οι μαθητές κατανόησαν το νόημα για το οποίο έφτιαξαν τις κάρτες, αποδέχτηκαν και συνειδητοποίησαν τη σπουδαιότητα της διαφορετικότητας και της παροχής βοήθειας στους συνανθρώπους μας, γράφοντας μηνύματα αγάπης και αλληλεγγύης.

Η επόμενη δραστηριότητα που προτείνεται από το σενάριο είναι η διερεύνηση της λέξης κάρτα από το [Ηλεκτρονικό Λεξικό της «Πύλης για την ελληνική γλώσσα»](#). Με την αναζήτηση της λέξης οι ομάδες βρήκαν ότι η συγκεκριμένη λέξη είναι αντιδάνειο και προέρχεται από την ιταλική *carta*, που αποτελεί εξέλιξη της λατινικής *charta*, η οποία προήλθε από την ελληνική λέξη *χάρτης*, που σήμαινε το ρολό από πάπυρο στο οποίο έγραφαν.

Έπειτα, οι μαθητές ρωτήθηκαν: «ποιο φρούτο προσέφερε απλόχερα ο Σαμίχ», από το *Ανθολόγιο* που είχαμε διαβάσει και η απάντηση ήταν «τα πορτοκάλια».

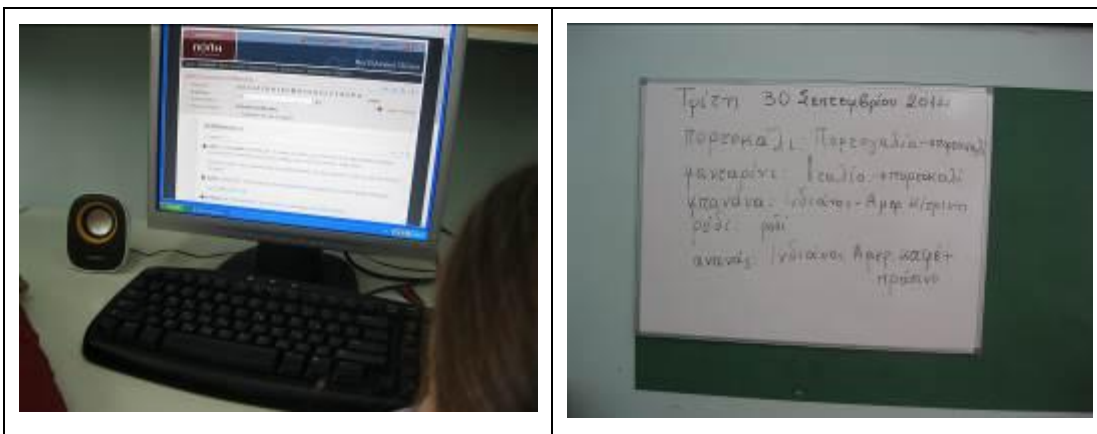

Προτάθηκε στις ομάδες να ψάξουν την ετυμολογία και άλλων φρούτων όπως: *μανταρίνι, καρπούζι, μπανάνα, ρόδι και ανανάς.*

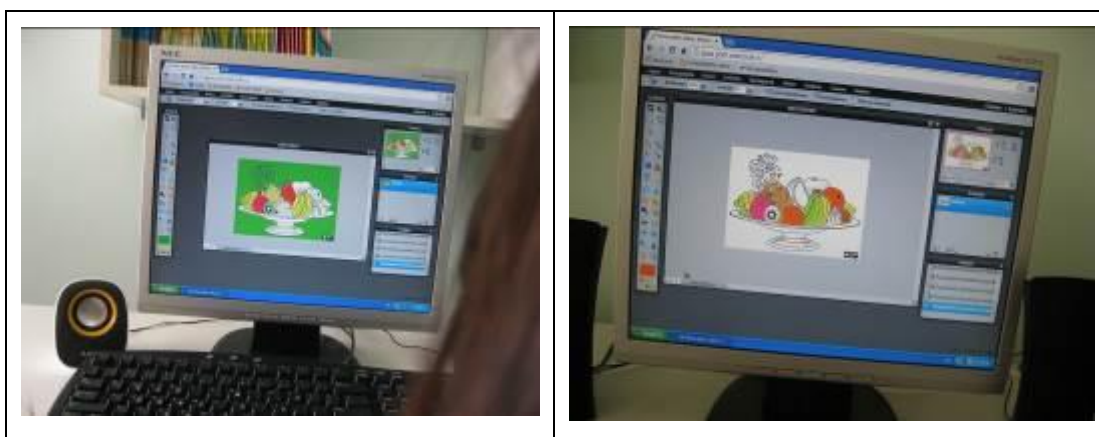
Η αξιολόγηση της δραστηριότητας έφερε θετικά αποτελέσματα, διότι οι μαθητές/τριες αντιλήφθηκαν ότι η γλώσσα αλλάζει σαν ένας ζωντανός οργανισμός, δεν κάνει διακρίσεις, δεν ξεχωρίζει έθνη. Υιοθετεί λέξεις που χρειάζεται, προσαρμόζοντάς τες στα ελληνικά ή κρατώντας τες αυτούσιες (π.χ. *τοστ, κέικ* κτλ) για να περιγράψει αντικείμενα, συναισθήματα, έννοιες κτλ. Οι γλώσσες συνδέονται μεταξύ τους σε τέτοιο βαθμό, που δε μπορούμε να μιλάμε π.χ. για «καθαρά ελληνική» γλώσσα ή «καθαρά αγγλική». Όλες οι λέξεις είναι ίσης αξίας από όπου κι αν προέρχονται και το ταξίδι τους δεν σταματάει ποτέ, ούτε οι προσαρμογές τους (όπως η λέξη *πορτοκάλι*, που υιοθετήθηκε ως *portocalli* από τα ιταλικά, όπου είναι στον πληθυντικό, γιατί θεωρήθηκε κατάληξη των ουδέτερων ουσιαστικών του ενικού της ελληνικής σε -ι). Για την επεξεργασία της δραστηριότητας, σηκώνονταν στον πίνακα της τάξης ένας μαθητής και έγραφε τη λέξη αναζήτησης, τη χώρα προέλευσης και ένα χρώμα προσδιορισμού της λέξης.

Στο τέλος, οι ομάδες ζωγράφισαν ψηφιακά στο εργαλείο pixlr.com, μια φρουτιέρα με διαφορετικά φρούτα, κατανοώντας τη συμβολικότητα των φρούτων σε σχέση με την καταγωγή και τη προφορά της λέξης σε κάθε γλώσσα. Έτσι, δόθηκε και μια καλλιτεχνική διάσταση στη δραστηριότητα και οι ομάδες έδωσαν έναν τίτλο στη ζωγραφιά τους, γράφοντας: «Το ουράνιο τόξο των φρούτων», ή «Η θαυμαστή φρουτιέρα με τα πολύχρωμα φρούτα», ή «Η πολύχρωμη και όμορφη φρουτιέρα».

Τεκμήρια

Τεκμήρια

Η δραστηριότητα ευχαρίστησε τους μαθητές/τριες και έφτιαξαν ένα κολάζ με τις ζωγραφιές από τις φρουτιέρες που είχαν τελειώσει (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>φρουτιέρα).

7η & 8η διδακτική ώρα

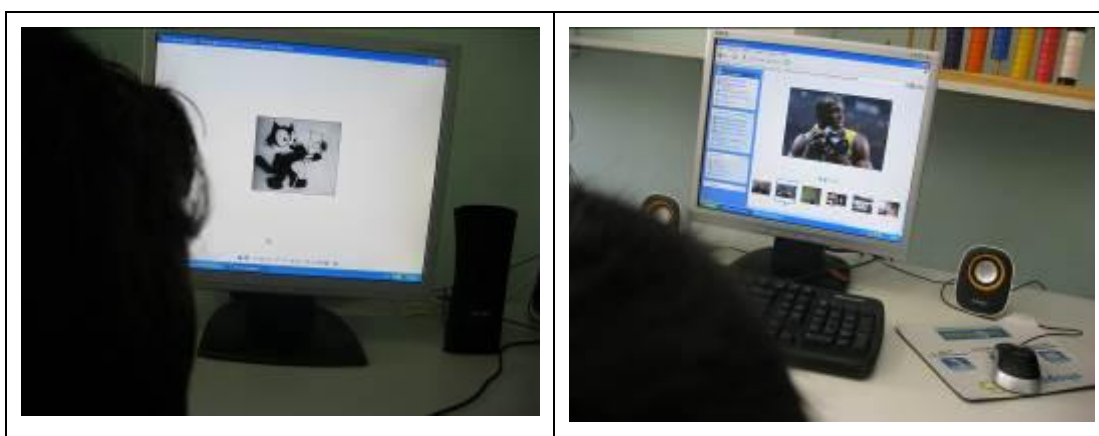
Έχοντας ως σημείο αναφοράς το κείμενο με το Σαμίχ επεξεργαστήκαμε κάποια ερωτήματα για τις χειρωνακτικές επαγγελματικές δραστηριότητες του αγρότη και την παροχή βοήθειας στους Έλληνες. Εκτός όμως από αυτό το επάγγελμα, οι μαθητές/-τριες ρωτήθηκαν για τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητα και άλλων επαγγελμάτων όπως: του οδοκαθαριστή, του τσαγκάρη, του γιατρού, του φούρναρη, του

φωτογράφου, του παπά, των τεχνικών υπολογιστών κ.ά.

Για την καλύτερη επεξεργασία του θέματος, προβλήθηκαν φωτογραφίες σχετικές με τα επαγγέλματα. (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>εικόνες>φωτογράφων). Στο πλαίσιο της ιδεοθύελλας, οι απαντήσεις των μαθητών ήταν πάρα πολλές και υπήρξε μεγάλη κινητικότητα στο θέμα. Σε αυτό που κατέληξαν ήταν ότι όλα τα επαγγέλματα έχουν αξία, δεν πρέπει κανένα επάγγελμα να υποτιμούμε, ή να υπερτιμούμε, αλλά και ο κάθε ένας επαγγελματίας έχει κάτι ιδιαίτερο να προσφέρει μέσα από τη δουλειά του προς τους άλλους, ακόμα και αν εξετάσουμε επαγγελματίες του ίδιου επαγγέλματος.

Τεκμήρια

Στη συνέχεια οι ομάδες επικεντρώθηκαν στην [επεξεργασία εικόνων](#) από το προτεινόμενο εργαλείο [PicMonkey](#), κατά την οποία οι μαθητές/-τριες προσέγγισαν τη διαφορετικότητα από την πλευρά των δημόσιων προσώπων ή την απόκρυψη της αλήθειας, όταν κάποιος αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα ασθένειας, ή την αλλοίωση της αυθεντικότητας μιας φωτογραφίας στην προσπάθεια να καλύψουν ατέλειες στον χώρο της μόδας, δημιουργώντας λάθος πρότυπα (π.χ. απόκρυψη ρυτίδων/κιλών, επιμέλεια μακιγιάζ κτλ.). Έτσι, επεξεργάστηκαν φωτογραφίες σχετικά με το πώς παρουσιάζονταν πριν και μετά την επεξεργασία. Στο συμπέρασμα που κατέληξαν ήταν ότι κανένα επάγγελμα δεν είναι «κακό», όταν αυτός που το εκτελεί το πραγματοποιεί με νόμιμο, ηθικό και τίμιο τρόπο.

Τεκμήρια (πριν-μετά)

Ακολούθησαν εργασίες των ομάδων σε ένα πρότυπο παρουσίασης, στις οποίες αναφέρονταν ο τίτλος του επαγγέλματος που επεξεργάστηκαν, τις εμπλούτισαν με εικόνες από το Clip Art Office Online και ανέφεραν τι έχει σημασία για κάποιο επάγγελμα, χωρίς βέβαια να υπάρχουν «καλά» και «κακά» επαγγέλματα.

Τεκμήρια

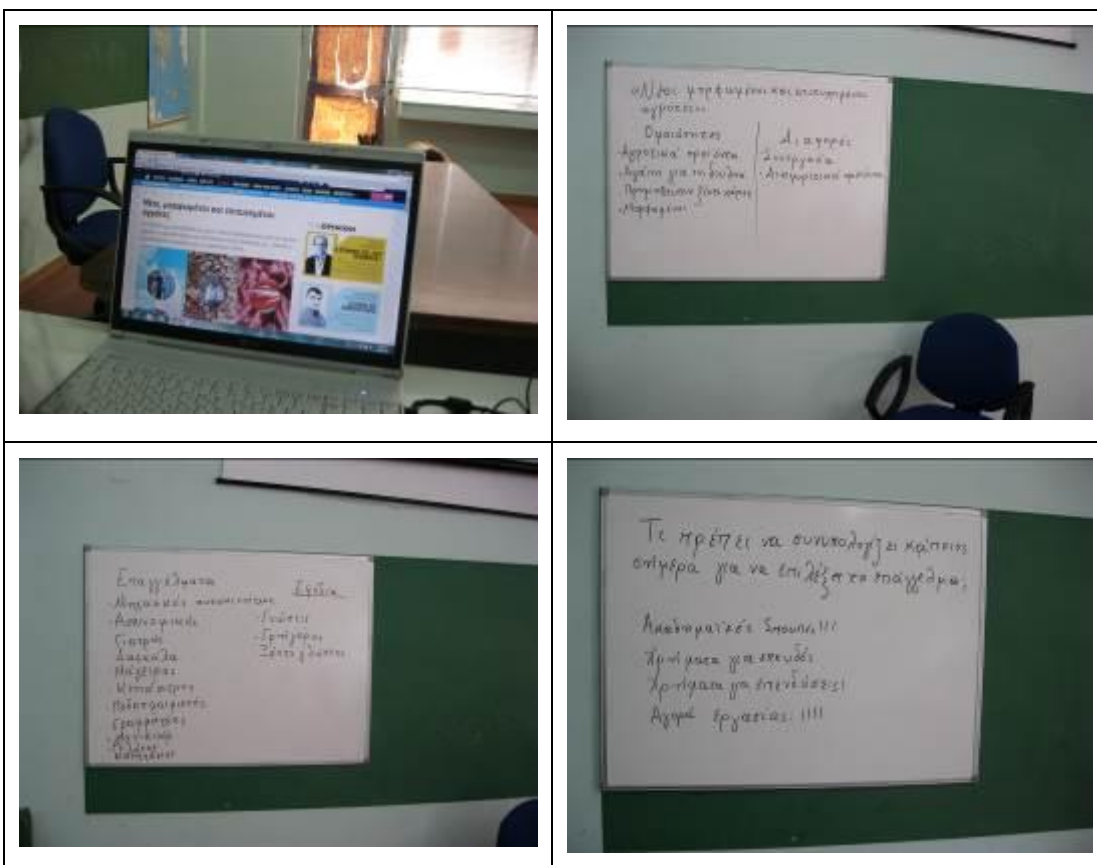
Οι μαθητές/-τριες διασκέδασαν αυτή τη δραστηριότητα και στο τέλος στην ολομέλεια της τάξης, ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα, παρουσίασε στις υπόλοιπες αυτά που είχαν γράψει (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>παρουσίαση>επαγγέλματα).

9η-12η διδακτική ώρα

Συνεχίζοντας το θέμα με τα επαγγέλματα, ζητήθηκε από τις ομάδες να επεξεργαστούν ένα άρθρο που περιλάμβανε τρεις σύντομες ιστορίες νέων για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η κάθε ομάδα ανέλαβε μία ιστορία από τις τρεις. Ο τίτλος του άρθρου ήταν «[Νέοι, μορφωμένοι και επιτυχημένοι αγρότες](#)». Ζητήθηκε από τα παιδιά να εντοπίσουν στο κείμενο τι ήταν αυτό που έκανε τους ανθρώπους αυτούς πετυχημένους, τι εφόδια και μέσα χρησιμοποίησαν κτλ. Οι μαθητές/τριες ομαδοποίησαν τα αποτελέσματά τους, συζητήθηκαν οι ομοιότητες και οι διαφορές και τα κατέγραψαν στον πίνακα της τάξης.

Τεκμήρια

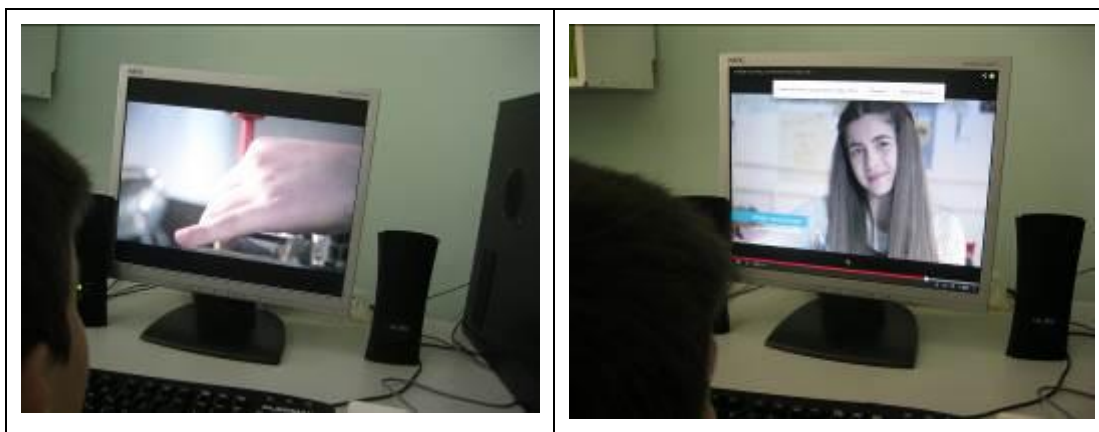
Από τις απαντήσεις των μαθητών, συμπεραίνουμε ότι αντιλήφθηκαν τα επαγγέλματα και τις ιδιαιτερότητες του καθενός και ότι για να επιλέξουν οι άνθρωποι

ένα επάγγελμα πολλοί παράγοντες παίζουν σημαντικό ρόλο όπως: οι προσωπικές επιθυμίες, η ενδεχόμενη κλίση, οι ακαδημαϊκές σπουδές, άλλα εφόδια που πρέπει να έχει κάποιος όπως: οι οικονομικές δυνατότητες, οι συνθήκες της αγοράς εργασίας τη δεδομένη στιγμή στην κοινωνία κ.ά.

Αμέσως μετά οι ομάδες παρακολούθησαν δύο διαφημίσεις του Υπουργείου Παιδείας (διάρκειας 1:06 και 1:09 λεπτά) που σχετίζονταν με την αφύπνιση του κοινού ως προς τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Ο τίτλος των διαφημίσεων ήταν «...επιτυχία είναι να δουλεύεις...».

Τεκμήρια

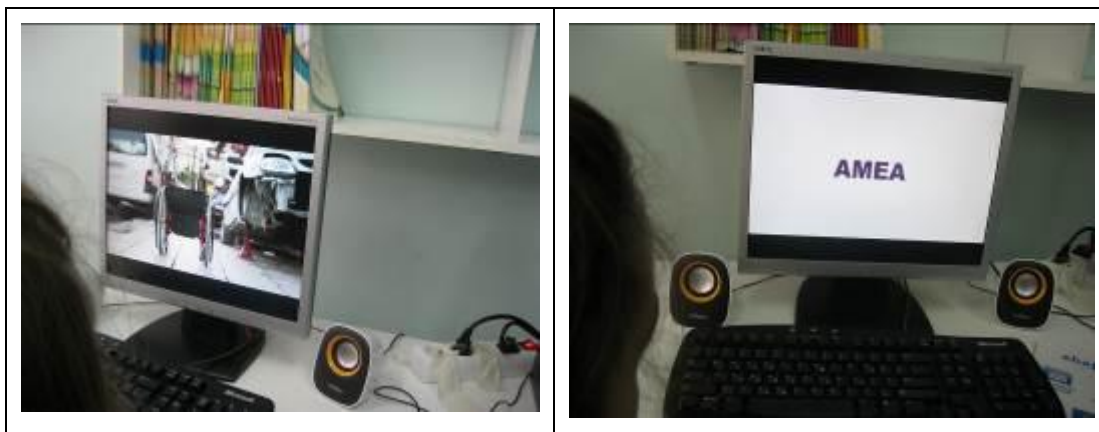
Από την προβολή των δύο βίντεο, οι μαθητές αντιλήφθηκαν ότι αρχικά είναι πολύ σημαντικό σήμερα να έχει κάποιος δουλειά, γιατί όπως είπαν «κάποιοι συγγενείς τους έμειναν ξαφνικά χωρίς δουλειά και έχουν και μικρά παιδιά», άλλοι είπαν ότι «σημασία έχει να κάνεις αυτό που σε εκφράζει σαν άνθρωπο, γιατί αν κάνεις κάτι που δε σου αρέσει και δεν το αγαπάς, τότε θα αποτύχεις στη δουλειά σου». Επίσης, οι μαθητές έκαναν διάκριση μεταξύ παλιών επαγγελμάτων «σαν αυτά που αναφέρονταν στα βίντεο που παρακολούθησαν δηλαδή, της μοδίστρας και του τεχνικού, ενώ σήμερα οι περισσότεροι γονείς θέλουν να μορφωθούν τα παιδιά τους». Από τις απαντήσεις των μαθητών, συμπεραίνουμε ότι οι ομάδες προβληματίστηκαν σε ένα επίκαιρο θέμα, αλλά δεν ήθελαν να δοθεί συνέχεια, γιατί τα παιδιά είναι ακόμα μικρά και σε μεγαλύτερη ηλικία θα ενημερωθούν περισσότερο και όπως είπε

κάποιος μαθητής «στο σχολείο όταν μεγαλώσουμε θα κάνουμε επαγγελματικό προσανατολισμό και τότε θα αποφασίσουμε, τι θα κάνουμε».

Στη συνέχεια οι ομάδες παρακολούθησαν ένα βίντεο για τα άτομα που βρίσκονται σε [αναπηρικό καροτσάκι](#) (0:50) και έγινε προσέγγιση της διαφορετικότητας από την πλευρά των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Έγινε προφορική επεξεργασία του βίντεο και οι μαθητές/τριες συναισθάνθηκαν ανθρώπους και παιδιά της ηλικίας τους που αντιμετωπίζουν κινητικά ή άλλα προβλήματα. Αυτό που είπαν οι μαθητές ήταν ότι «όλοι μας πρέπει να βοηθούμε τέτοιους ανθρώπους, αλλά και η πολιτεία θα πρέπει να δείξει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, όπως να κάνει ειδικές μπάρες για να πιάνονται όταν περπατάνε στους δρόμους, στα σχολεία να υπάρχουν ειδικοί διάδρομοι και ράμπες για να ανεβαίνουν τα αμαξίδια, να τηρούνται οι κανόνες παρκαρίσματος και να αφήνουν ελεύθερο τον χώρο που πρέπει να παρκάρει κάποιος με ειδικό αμάξι».

Τεκμήρια

Συμπερασματικά, οι μαθητές/-τριες αντιλήφθηκαν την πολυπλοκότητα του θέματος και συναισθάνθηκαν τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

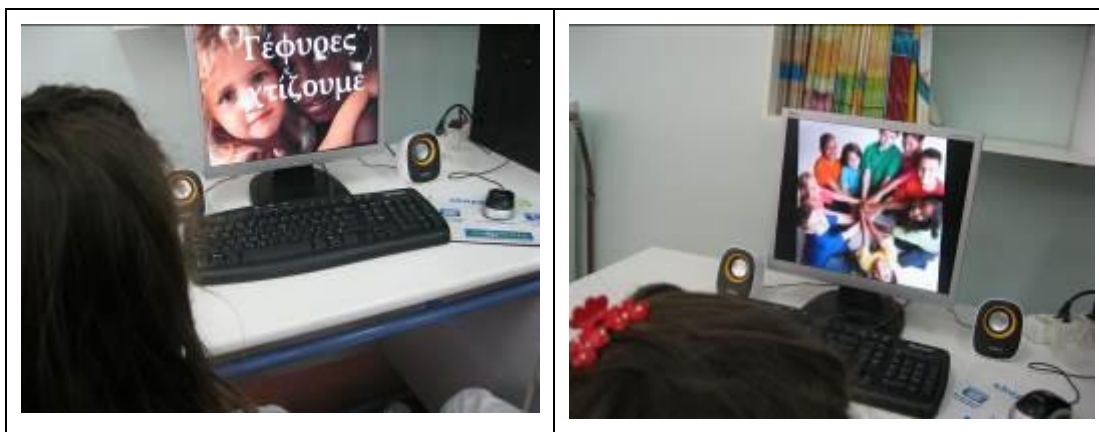
13η & 14η διδακτική ώρα

Ξεκινήσαμε το δίωρο αυτό με το τραγούδι «[Διαφορετικοί](#)» (4:35) του συγκροτήματος Αερικά, στο οποίο συμμετέχουν οι Αλκίνοος Ιωαννίδης και Βασίλης Λέκκας. Η

επεξεργασία του τραγουδιού έγινε στην ολομέλεια της τάξης και οι μαθητές/τριες εστίασαν «στον μελαγχολικό ρυθμό», είπαν ότι «ακούνε μια φωνή όταν αναφέρεται σε μια κατάσταση που έχει ζήσει ο τραγουδιστής» και «τραγουδάνε κι άλλοι στο ρεφρέν του κομματιού». Διαπιστώθηκε η ενσυναίσθηση των μαθητών στο θέμα και επικεντρώθηκαν στη λέξη που επαναλαμβάνεται «γέφυρες χτίζουμε» και ότι «με συνεργασία, ενότητα, αλληλοβοήθεια προς τον άλλο που μας έχει ανάγκη μπορούμε να πετύχουμε πολλά». Κατέληξαν ότι «η ομοιοκαταληξία στις οξύτονες λέξεις των δυο τελευταίων στίχων κάθε στροφής, βοηθάει στη μουσικότητα του τραγουδιού».

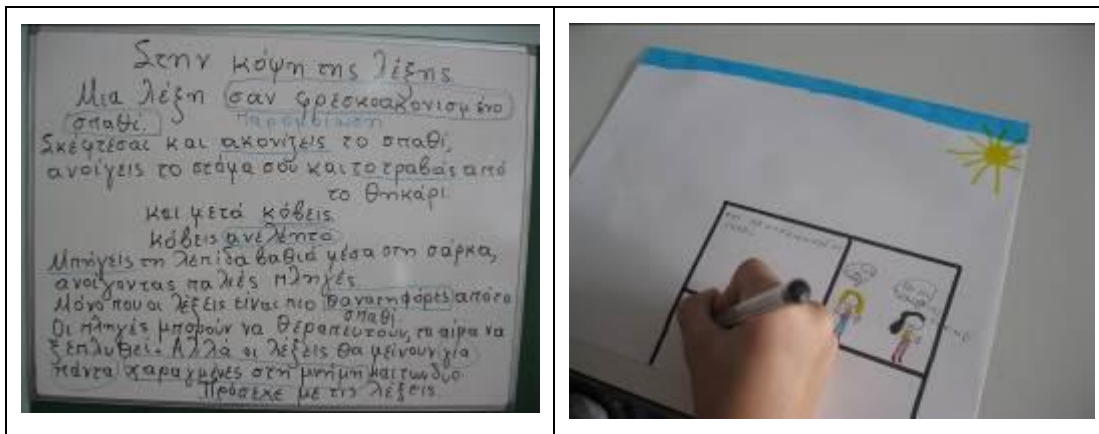
Τεκμήρια

Στη συνέχεια προβλήθηκε το ποίημα «[Στην κόψη της λέξης](#)» της Αλκυόνης Πολυζώνης. Κατά την επεξεργασία οι μαθητές/-τριες επισήμαναν: «την παρομοίωση στον πρώτο στίχο, τις πολύ ζωντανές εικόνες που γίνονται ακόμα πιο παραστατικές με τα ρήματα ακονίζεις, κόβεις, μπήγεις και τις συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις: ανελέητα, σάρκα, θανατηφόρες, για πάντα χαραγμένες». Αναδείχτηκε η Προστακτική ως προειδοποίηση με το «*Κόβεις ανελέητα*» και τέλος οι μαθητές μετέφεραν το μήνυμα του ποιήματος «πρέπει να προσέχουμε πώς μιλάμε στους άλλους, κυρίως όμως πρέπει να σεβόμαστε τον κάθε άνθρωπο σαν ξεχωριστή προσωπικότητα». Στο ποίημα δόθηκε και καλλιτεχνική διάσταση, καθώς οι ομάδες ζωγράρισαν τις ζωντανές εικόνες του ποιήματος και έγραψαν στο χαρτί τα μηνύματα (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>ζωγραφιές>ποιήματος).

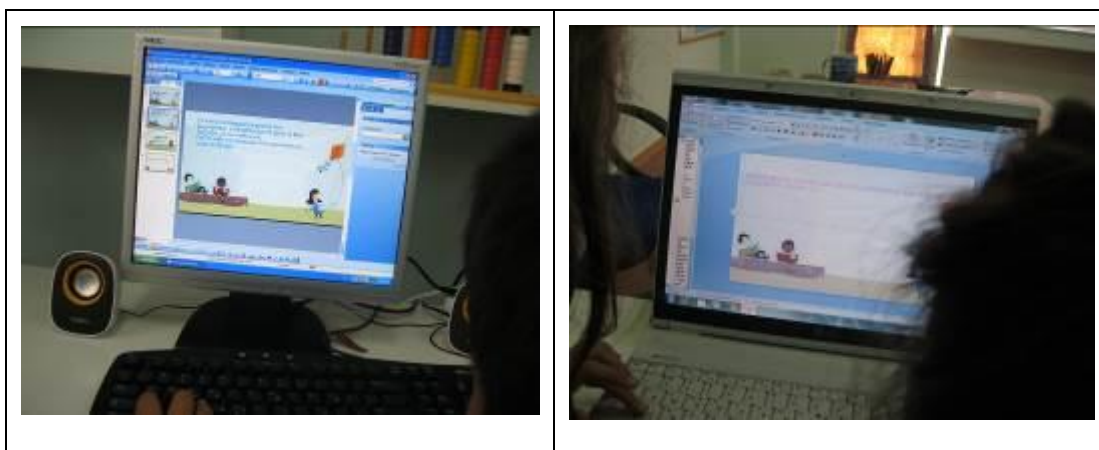

Τεκμήρια

15^η & 16^η διδακτική ώρα

Από το σενάριο προτείνεται ως προαιρετικό το τελευταίο δίωρο. Οι μαθητές/τριες ήθελαν να φτιάξουν μια παρουσίαση με όλα όσα αποκόμισαν από τις δραστηριότητες. Για τον λόγο αυτό, ενσωμάτωσαν τις ζωγραφιές με τη φροντιέρα και έγραψαν στις διαφάνειες της παρουσίασης ό,τι τους έκανε περισσότερο εντύπωση από όλες τις δραστηριότητες. Το πρότυπο παρουσίασης που διάλεξαν σηματοδοτεί

επίσης τη διαφορετικότητα: λευκοί και έγχρωμοι άνθρωποι, με κινητικά ή μη προβλήματα (Συνοδευτικό>υλικό>φάκελος>παρουσίαση>διαφορετικότητα).

Τεκμήρια

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1^ο και 2^ο δίωρο

ΑΛΥΣΙΔΑ ΑΓΑΠΗΣ!

Παιδιά, τώρα που παρακολουθήσατε το βίντεο, μπορείτε να βρείτε τις σωστές απαντήσεις;

- Κυκλώνουμε σε κάθε γραμμή τη σωστή απάντηση (α ή β ή γ), για να συνεχιστεί σωστά το νόημα της πρότασης.

Στο βίντεο είδαμε ότι οι άνθρωποι που δέχτηκαν βοήθεια και έπειτα βοήθησαν άλλους ήταν			
1. ΗΛΙΚΙΑ	α) και παιδιά και ενήλικες	β) μόνο ενήλικες	γ) μόνο παιδιά
2. ΚΑΤΑΓΩΓΗ	α) μόνο από τη λευκή φυλή	β) μόνο από τη μαύρη φυλή	γ) και από τη λευκή και τη μαύρη φυλή
3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	α) εργαζόμενοι σε χειρωνακτική εργασία (π.χ. χτίστης)	β) εργαζόμενοι σε πνευματική εργασία (π.χ. υπάλληλος τράπεζας)	γ) εργαζόμενοι σε διάφορα είδη εργασίας
4. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	α) άποροι (δεν είχαν χρήματα)	β) άποροι και εύποροι	γ) εύποροι (είχαν χρήματα)

5. ΕΞΩΤ. ΕΜΦΑΝΙΣΗ	α) ντυμένοι επίσημα ή απλά	β) επίσημα ντυμένοι	γ) απλά ντυμένοι

2. Με βάση τις εκφράσεις των προσώπων, που παρακολουθήσαμε στο βίντεο, ποιοι

3. Κάθε φορά που ολοκληρωνόταν μια πράξη καλοσύνης, πώς ήταν και τα δύο άτομα;
(υπογραμμίζουμε τους σωστούς χαρακτηρισμούς)

Χαρούμενα, λυπημένα, στεναχωρημένα, ικανοποιημένα, θλιμμένα, απογοητευμένα,
νευριασμένα, ήρεμα.

* Επομένως, οι καλές πράξεις γεμίζουν τους ανθρώπους με _____ (θετικά ή αρνητικά)
συναίσθημα και διάθεση να _____ (προσφέρουν ή βλάψουν).

αμήχανοι, ανιδιοτελείς (= δίχως να περιμένουν αντάλλαγμα)

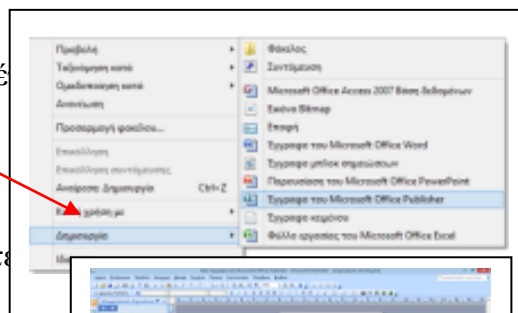

2ο φύλλο εργασίας

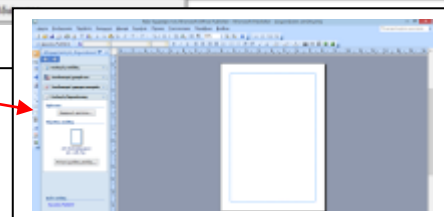
1^ο και 2^ο δίωρο

ΦΤΙΑΧΝΩ ΚΑΡΤΕΣ

1. Κάνω δεξί κλικ, πηγαίνω *Δημιουργία* και επιλέγω *Εγγραφο του Microsoft Office Publisher*.

2. Εμφανίζεται μια σελίδα. Κάνω κλικ στα αριστερά στην *Εφαρμογή προτύπου*.

3. Στη λίστα που εμφανίζεται επιλέγω *Επαγγελματικές κάρτες* και πατάω **Οκ**

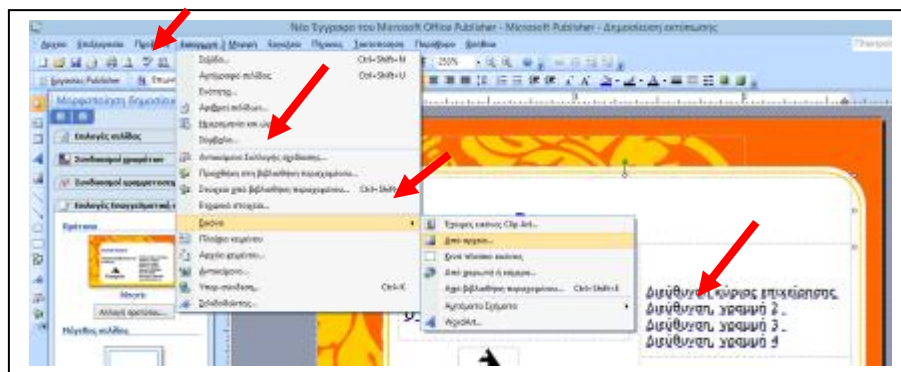

4. Αν θέλω να αλλάξω τα χρώματα επιλέγω από τα αριστερά *Συνδυασμοί χρωμάτων*

5. Για να εισαγάγω εικόνα από αρχείο, πηγαίνω πάνω στην οριζόντια μπάρα επιλογών, επιλέγω *Εισαγωγή*, μετά *Εικόνα* και έπειτα *Από αρχείο...* Στη συνέχεια ψάχνω το φάκελο που θέλω στις *Εικόνες (Σύμβολα για κάρτες)*, επιλέγω την εικόνα που μου αρέσει και πατάω *Εισαγωγή*.

4^ο δώρο

ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ

Μπορείς να με κάνεις
να δείχνω
ηλιοκαμένη, σα να
γύρισα από διακοπές;

1. Στην αρχική σελίδα πηγαίνετε στο εικονίδιο με την κοπέλα και διαλέξτε τη φωτογραφία της κυρίας.

2. Από τον αριστερό κατάλογο επιλογών διαλέξτε την πέμπτη επιλογή (Blush Boost).

3. Επιλέξτε το τέταρτο χρώμα και βάψτε το πρόσωπο και τα χέρια. Αν βγείτε από το περιθώριο, σβήστε με τη σβήστρα. Μόλις τελειώσετε, σύρτε το κυκλάκι της μπάρας Fade προς τα αριστερά κάτω από τη μέση της μπάρας και επιλέξτε **Apply**.

Μπορείτε να σκεφτείτε για ποιους λόγους μπορεί να έμπαινε στον κόπο ένας φωτορεπόρτερ να κάνει μία διάσημη να φαίνεται ηλιοκαμένη;

4^ο δώρο

ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ

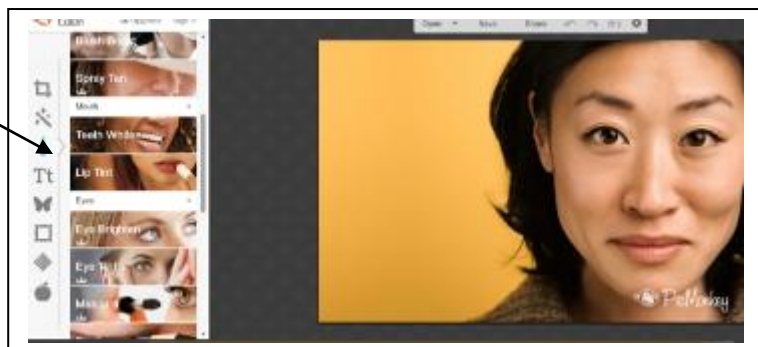
Μπορείς να με κάνεις να δείχνω περιποιημένη, σα να είμαι βαμμένη;

1. Στην αρχική σελίδα πηγαίνετε στο εικονίδιο με την κοπέλα και διαλέξτε τη φωτογραφία της κυρίας.

2. Από τον αριστερό κατάλογο επιλογών διάλεξε την 5^η επιλογή **Blush Boost** για χρώμα στα μάγουλα, στο μέτωπο στη μύτη και στο πιγούνι, την 8^η **Lip Tint** για χρώμα στα χείλη, τη 13^η **Eyebrow Pencil** για να σκουρύνετε τα φρύδια και τη 14^η **Eye Shadow** για χρώμα στα βλέφαρα.

3. Επιλέξτε τα χρώματα που σας φαίνονται πιο φυσικά και βάλτε το πρόσωπο της κυρίας. Αν βγείτε από το περιθώριο, σβήστε με τη σβήστρα. Μόλις τελειώσετε με κάθε επιλογή, σύρτε το/τα κυκλάκι/ια από τη μία ή τις περισσότερες μπάρες, έτσι ώστε να φαίνεται φυσικό το αποτέλεσμα και στο τέλος επιλέξτε **Apply**

Μπορείτε να σκεφτείτε για ποιους λόγους μπορεί να έμπαινε στον κόπο ένας φωτορεπόρτερ να κάνει μία διάσημη να φαίνεται βαμμένη;

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να παροτρύνει τους μαθητές/τριες, μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων, να αυτοαξιολογήσουν τη δουλειά τους, να προβούν σε αλλαγές/διορθώσεις των εργασιών τους και να προτείνουν τρόπους επίλυσης προβλημάτων που προέκυψαν από τη συνεργασία τους στα πλαίσια της ομάδας τους. Στο τέλος θα μπορούσε να γίνει μία συνολική αποτίμηση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

Θα μπορούσαμε να αναθέσουμε από το πρώτο δίωρο την τήρηση ημερολογίου από τους μαθητές στο σπίτι για π.χ. μία εβδομάδα, όπου θα σημειώνουν τις καλές πράξεις τους και τα αποτελέσματα αυτών, αν και όπου είναι δυνατόν να εντοπιστούν. Η ανάγνωσή τους θα μπορούσε να γίνεται στην τάξη, όποια στιγμή κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ως πιο κατάλληλη. Για να μην υπάρχει σύγχυση ως προς το ποιος θα διάβαζε και πότε, θα μπορούσε να ακολουθείται σειρά με συγκεκριμένο αριθμό παιδιών κάθε φορά.

Στο 3ο δίωρο μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να συμπληρώσει τη δραστηριότητα της αναζήτησης της ετυμολογίας των λέξεων, αξιοποιώντας τον τελευταίο χάρτη του ιστότοπου <http://imgur.com/a/iVK8a>, ο οποίος δείχνει την προέλευση της λέξης *πορτοκάλι* στην Ευρώπη και βοηθάει στην οπτικοποίηση της πληροφορίας και εν τέλει της κατανόησής της από τα παιδιά. Μπορεί να επιλέξει και την ανάδειξη της πορείας καλλιέργειας κάποιου φρούτου από χώρα σε χώρα διαχρονικά και σύγχρονα), η αξιοποίηση του οποίου δεν γνωρίζει σύνορα (π.χ. για το [καρπούζι](#)).

Στο 4ο δίωρο, για να γίνει περισσότερο αντιληπτό το μέγεθος της παραποίησης των χαρακτηριστικών που μπορεί να φέρει ένα πρόγραμμα επεξεργασίας φωτογραφιών, μπορούμε να δείξουμε ένα βίντεο για το [Photoshop](#). Αν θέλουμε να επεκταθούμε, μπορούμε να δείξουμε και φωτογραφικό υλικό, το οποίο θα συσχετίσουμε με την παραποίηση της ιστορίας, την επεξεργασία εικόνων σε φαγητά, για τη δημιουργία ελκυστικών καταλόγων delivery, για να πουλήσουν έντυπα κτλ. (βλ. συνοδευτικό υλικό, «4^ο δίωρο», υποφάκελο «Φωτογραφίες πριν και μετά»).

Η δραστηριότητα της δραματοποίησης του 7^{ου} δώρου, αν θέλουμε να την αξιοποιήσουμε στην τελική παρουσίαση που θα κάνουμε, μπορεί να εμπλουτιστεί με διάφορες τεχνικές θεάτρου. Μια από αυτές είναι οι λεγόμενες δυναμικές εικόνες. Λέγονται επίσης και «παγωμένες εικόνες», «ακίνητες εικόνες» κ.ά. Ζητάμε από τα παιδιά να φτιάξουν με τα σώματά τους μια «φωτογραφία» ή περισσότερες, δημιουργώντας σκηνές μιας ιστορίας. Είναι εικόνες γεμάτες δυναμική ενέργεια που για αφετηρία ή ερέθισμα μπορεί να πάρουν το νόημα του ποιήματος ή τις σκηνές του τραγουδιού. Μπορεί να συνδυαστεί με την τεχνική του *γλύπτη*. Τα παιδιά που συμμετέχουν είναι στη σκηνή ακούνητα και τα τοποθετεί το παιδί-γλύπτης όπου και όπως θέλει. Μόλις ολοκληρωθούν τα *γλυπτά* και είναι φανερά οι δυναμικές εικόνες στο κοινό, μπορεί ο γλύπτης να ζωντανεύει με ένα άγγιγμα τα αγάλματα, τα οποία θα αφηγούνται την ιστορία τους.

Η δραστηριότητα του 7^ο δώρου για τη σύνθεση τραγουδιού μπορεί να πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με τον/τη μουσικό του σχολείου, ώστε να προσεγγιστεί σε βάθος και να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος. Θα επιχειρηθεί η σύνθεση ενός μουσικού κομματιού που θα εξυμνεί τη διαφορετικότητα ως προς π.χ. την εξωτερική εμφάνιση, ενδεχόμενες ειδικές ανάγκες, την καταγωγή, τα πολιτισμικά στοιχεία, το επάγγελμα, το μορφωτικό επίπεδο κτλ. Το τραγούδι μπορεί να επανέρχεται με το ρεφρέν στην αξία της έμπρακτης στήριξης μέσω πράξεων αγάπης και καλοσύνης σε όλους ανεξαιρέτως τους ανθρώπους, προσπαθώντας να περάσει το μήνυμα αγάπης και στήριξης των παιδιών.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προβάλει την ξένη παιδική ταινία [Azur και Asmar](#) με ελληνικούς υπότιτλους σε δύο δώρα, λόγω έκτασης (1:34:38). Θα μπορούσαν να δοθούν στις ομάδες οδηγίες που θα τους προέτρεπαν να ταυτιστεί η κάθε ομάδα με έναν ήρωα και να παρουσιάσει γραπτά την ιστορία ιδωμένη από τη σκοπιά του. Μετά το πρώτο δώρο θα μπορούσαμε να ζητήσουμε από τα παιδιά να προτείνουν διάφορες εκδοχές για τη συνέχεια της ιστορίας. Επίσης θα μπορούσε να εστιαστεί το ενδιαφέρον στις προκαταλήψεις και στα πολιτισμικά στοιχεία των λαών,

στις δυσκολίες και στον τρόπο αντιμετώπισης των ατόμων με ειδικές ανάγκες, σε ζητήματα γλώσσας, στη σύγκριση δεσμών αίματος και φιλίας κτλ.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι μαθητές/-τριες σε όλες τις δραστηριότητες συνεργάστηκαν με σύνεση, μεγάλη επιμέλεια, αλληλοβοήθεια και κατανόηση προς το θέμα που επεξεργάστηκαν. Συναισθάνθηκαν τους διαφορετικούς ανθρώπους, τα διαφορετικά επαγγέλματα, τη διαφορετική καταγωγή, γλώσσα, χώρα προέλευσης του καθενός και κυρίως τα παιδιά που αντιμετωπίζουν κινητικά προβλήματα.

Το σχολείο είχε πραγματοποιήσει κατά την προηγούμενη χρονιά επίσκεψη στον κινηματογράφο της πόλης και όλοι οι μαθητές των τάξεων είχαν παρακολουθήσει την ταινία [Azur και Asmar](#) με ελληνικούς υπότιτλους έκτασης (1:34:38). Η ευαισθητοποίηση στο θέμα ήταν μεγάλη, γιατί στο σχολείο υπάρχουν μαθητές από διαφορετικές χώρες, μιλούν διαφορετικές γλώσσες και οι μαθητές κάνουν προσπάθειες να τους αφομοιώσουν στις ομάδες τους.

Σε όλες τις τάξεις επιχειρείται μέσα από τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα και κυρίως στις ώρες της ευέλικτης ζώνης, των καλλιτεχνικών μαθημάτων (μουσική, θεατρική αγωγή, εικαστικά) και της φυσικής αγωγής, να ανταλλάσσονται απόψεις, ιδέες, τραγούδια, παραδοσιακοί χοροί και φαγητά ή γλυκά με εκείνα τα πολιτισμικά στοιχεία των παιδιών που προέρχονται από άλλες χώρες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kress, G., R. Leite-Garcia & T. Van Leeuwen. 1997. *Discourse Semiotics*. Στο *Discourse as structure and process*, επιμ. T. Van Dijk, 257-291). Thousand Oaks, CA: Sage.

Luke, A. 2000. Critical Literacy in Australia. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*. Vol. 43/2000.